

# MARTINSKÉ NOVINY



OFICIÁLNY SPRAVODAJCA MESTA MARTIN

17/2022

10. október 2022, III. ročník

## Centrum pre seniorov čoskoro otvorí



strany 2 - 3

Foto: Roman Kopka



www.martinskenoviny.sk

Martinské noviny



www.martin.sk

Martin - oficiálna stránka

### Niekdajšia budova Advokátskej komory bude zrenovovaná aj zvnútra

Poslanci súhlasili s financovaním rekonštrukcie interiéru historickej pamiatky v centre mesta, Martin však na ňu získal peniaze aj od štátu.

strana 6

### Hádzanári zabrali v pravej chvíli, zo Šale si dovezli všetky body

Martinčania dali jasne najavo, že v extralige nechcú byť len do počtu. Na pôde tabuľkového konkurenta vyhrali rozdielom triedy.

strana 22





## Chlapi robia ako draci, výstavba sociálneho centra na Podháji je tesne pred dokončením

V modernom zariadení nájde nový domov 40 ľudí, ktorí potrebujú celodennú starostlivosť a opateru.

Výstavba centra sociálnych služieb v Martine na Podháji mohutne finišuje. Denne je na stavbe v priemere okolo 60 ľudí rôznych profesií. Jeden z robotníkov nám pri piatkovej obhliadke vznikajúceho objektu s úsmevom povedal, že „makajú ako draci“.

Rýchlo sme sa presvedčili, že nepreháňal. Na stavenisku to bolo ako v úli. Jedna partia pokladala dlažbu na chodníky lemujúce celý objekt, ďalšia mala na starosti úpravu vonkajšieho terénu, ktorý sa po výsadbe zelene a zasaďení stromčekov zmení na park. Nainštalované je už i vonkajšie osvetlenie, bezpečnostné kamery, hotové sú už aj tri parkovacie plochy. Dve sú určené pre klientov, resp. návštevníkov centra, jedno pre zamestnancov. Všimli sme si už a osadený altánok, kde budú môcť seniori v pokoji oddychovať. Rušno bolo i pri hlavnom vstupe do budovy.



Dokončujú sa chodníky aj vonkajšie terasy.  
Foto: Roman Kopka

### Na plné obrátky

Aj vnútri sa pracovalo na plné obrátky. Keď sme vošli dnu, cítili sme teplo.

„Áno, už sa kúri a už aj voda tečie,“ predbehol našu otázku rýchlym vysvetlením Ján Rybár, koordinátor stavby. Spolu so stavbyvedúcim centra Milošom Hvizdom a Jánom Simonidesom, pracovníkom mestského úradu, nás sprevádzal po budove.

„Ako vidíte sami, sme v cieľovej rovinke. Pokladáme PVC, koberce, montujeme dvere, vo veľkom sa upratuje. Funguje i osvetlenie, klimatizácia, zabezpečovacie zariadenie, vzduchotechnika,“ vypočítava mladý koordinátor.

Keď ideme hore schodmi, aby sme si pozreli, kde bude srdce centra, všimli sme si, že ešte chýba zábradlie. „Namontuje sa spolu s plošinou, ktorú budú využívať imobilní klienti. Je to už len otázka niekoľkých dní,“ zdôrazňuje Ján Rybár.



Vo vnútri sa po stavebných prácach už aj všetko čistí a upratuje.  
Foto: Roman Kopka

Postupne, už na prízemí, sme si prezreli aj budúce izby, ich súčasťou sú i sociálne zariadenia so sprchovým kútom, záchodom i umývadlom. Pre imobilných klientov bude k dispozícii väčšia kúpeľňa prispôbená ich potrebám. V izbách s výstupom na menšiu terasu budú dve lôžka. Nainštalované sú už aj privolávacie, resp. signalizačné zariadenia.

Šéfovia stavby nám ukázali aj priestory veľkej spoločenskej sály, budúce návštevné miestnosti, jedáleň, ošetrovňu, rehabilitačné centrum, miestnosť určenú na rôzne terapie.

„Postupne objekt preberáme od zhotoviteľa stavby, získavame príslušné certifikáty, revízie správy, porealizačnú dokumentáciu, pripravujeme žiadosť na kolaudáciu,“ povedal Tibor Maňka, vedúci investičného oddelenia Mestského úradu v Martine, s ktorým sme sa tiež v útroch budúceho centra stretli.

### Dobrý pocit z videného

Po necelých hodinách sme zo stavby, ak ju tak ešte môžeme nazvať, lebo centrum je už naozaj z veľkej časti stavebne dokončené, odchádzali s dobrým pocitom. Od 25. februára, keď bagre odstraňovali pozostatky základov niekdajšej zdevastovanej školy, sa urobilo kus dobrej roboty. Odvtedy uplynulo len čosi viac ako sedem mesiacov a napriek ťažkostiam s dodávkami materiálov, ktoré sprevádzajú v tejto dobe každú stavbu po celej Európe, je centrum sociálnych služieb len niekoľko dní od prvej cieľovej méty.

„Druhou metou je, ktorej sa už na radnici naplno venujeme, zariaďovanie centra, zabezpečenie odborného personálu, riešenie rôznej potrebnej legislatívy. Na Podháji som takmer každý deň, sledujem výstavbu zblízka. Martin o pár dní dostane do vienka moderné a aj kvalitne vybavené mestské sociálne zariadenie, ktoré sme už ne-

vyhnutne v meste potrebovali. Pomôže ľuďom, ktorí potrebujú celodennú starostlivosť a opateru. A bude aj cenovo dostupné, mesto nebude na sociálnych službách pre našich obyvateľov v žiadnom prípade zarábať,“ zdôraznil Ján Danko, primátor Martina.

V centre na Podháji nájde nový domov spolu 40 dôchodcov a dôchodkýň, na jeho vybudovanie bolo treba cca 4,1 milióna eur, pričom 2,5 milióna eur sa čerpá zo Štátneho fondu rozvoja bývania.

Roman Kopka



Inštalácia sanity v kúpeľni, ktorej súčasťou bude aj WC. Všetko je prispôbené tak, aby ich mohli využívať ľudia s pohybovými ťažkosťami.  
Foto: Roman Kopka

## KRÁTKE SPRÁVY Z MARTINA

### Bukoviny sú pokropené krvou

Bol to doslova masaker, s ktorým sa slušní ľudia nikdy nezmeria. Dňa 3. októbra 1944, krátko po potlačení SNP v Turci, vražedné fašistické komando za aktívnej pomoci príslušníkov Hlinkovej gardy na rozkaz psychopata nadporučíka SS Harmsa nemilosrdne popravilo 48 ľudí zo Sklabine, Martina, Vrútok, Turian a Valče. Predtým, kým ich povraždili, ich kruto mučili. Masové hroby zrovnali pásy nemeckých tankov a zamaskovali ich tak, aby ich nikto neobjavil. Pravda však vyšla po pár mesiacoch najavo. Gestapáci sa surovo pomstili za aktívny odpor Turčanov, ktorí so zbraňou v ruke bojovali za našu slobodu.

Na deň presne po 78 rokoch od hroznej tragédie si smutné udalosti našich dejín pri pamätníku obetí na Bukovinách pietnou spomienkou a kladením vencov pripomenuli predstavitelia mesta Martin zástupcovia mesta Turany a obce Sklabiňa, Okresného úradu v Martine aj Oblastného výboru Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov. **(KP)**



Pripomenuli sme si pamiatku obetí z Bukovín.  
Foto: Matej Bórik

### Francúzsky veľvyslanec začal spoznávať regióny v Martine

Posledný septembrový pondelok prišiel na návštevu Martina veľvyslanec Francúzska na Slovensku Pascal Le Deunff. Sprevádzali ho ataše pre vzdelávaciu spoluprácu Francúzskeho inštitútu na Slovensku Louis Marandet a honorárny konzul Francúzska na Slovensku Gregory Delton, ktorý dlhodobo žije v našom meste.

Vzácnu návštevu na radnici privítali primátor Martina Ján Danko, viceprimátor Rudolf Kollár a prednosta MsÚ Ján Žila. Okrem iného spolu diskutovali aj o možnosti zriadenia bilingválneho gymnázia, kde by sa mohlo vyučovať prioritne vo francúzskom jazyku a tiež o možnosti zapojenia sa medikov z oboch štátov do vedeckej odbornej činnosti v rámci medicínskeho vzdelávania v martinskej nemocnici. **(RED)**



# Viceprimátor Rudolf Kollár:

## Vysvedčenie nám vystavia ľudia, nie statusy na facebooku

**Čas neúprosne plynie, a teda vráťme sa v čase k voľbám 2018, resp. krátko po nich, čo sa nimi pre vás zmenilo?**

Dôvera od občanov mestskej časti a s ňou spojené popredné umiestnenie medzi kandidátmi a najmä výzva od nového primátora byť vo vedení mesta od základu zmenila moje plány. Pôvodne som sa už chcel venovať rodine a svojim záľubám, no napokon som svoj čas venoval každodennej práci pre mesto.

**Stali ste sa viceprimátorom mesta. Čo rozhodlo, že ste túto pozíciu na radnici prijali?**

Bola to príležitosť meniť k lepšiemu mnohé veci v našom meste a to sa neodmieta. Keďže som nepatril k žiadnym poslaneckým nováčikom, niekoľko období som bol predsedom mestskej

časti, členom mestskej rady, predsedom odbornej komisie, mohol som sa hneď naplno venovať riešeniu problémov v novej funkcii a využiť tak dlhoročné skúsenosti z prostredia samosprávy.

**Čo bolo pri nástupe najťažšie?**

Počas nútenej správy, do ktorej sa mesto dostalo pre známu kauzu Martinské hole, sa zastavil rozvoj Martina. Chýbali nám najmä projekty pre úspešné čerpanie peňazí z eurófondov či iných mimorozpočtových zdrojov, a tak sme od začiatku museli dobíhať zameškané. Po vyše roku práce prišla pandémia koronavírusu a s ňou viaceré nepoznané problémy a prekážky. Štát na nás naložil mnohé povinnosti, no aj vďaka úsiliu mnohých pracovníkov mesta sme ich zvládli. Ale cez to všetko sme robili aj na mestských projektoch, ktoré už majú výsledok v podobe novej MHD, nových športových areálov, opravených ciest a chodníkov a podobne. A to po pandémii

čelíme neúmernému zdražovaniu a energetickej kríze.

**Ste predsedom najpočetnejšieho poslaneckého klubu v meste, ktorý nie raz čelil aj kritike opozičnej časti zastupiteľstva. Bola oprávnená?**

Ak by to bola kritika vecná, nemal by som s tým žiadny problém. No my sme veľa krát čelili osočovaniam, ktoré komplikovali prácu v mestskom zastupiteľstve, no vyrušovali aj časť verejnosti. K čomu boli tie stovky faktických poznámok, ktoré často nešli po podstate veci, ale smerovali k osobným útokom? Chá-

pali sme, že je to dôsledok zložitosti doby, v ktorej je hejtvanie akosi udomácnené, ale i nenaplnených ambícií niektorých kolegov poslancov.

**Čo máte na mysli?**

Uvediem aspoň jeden príklad. Pri príprave vzniku mestského dopravného podniku, čo je unikátny projekt, ktorý sme úspešne zrealizovali naozaj v krátkom čase, nám niektorí poslanci predpovedali, že to nezvládneme, že nenakúpime včas autobusy, že nebude mať vodičov, že 1. januára 2022 budú ľudia márne čakať na svoj spoj. Označovali nás za

”  
**Ďakujem všetkým Martinčanom, ktorí nám veria a ktorí nás opätovne podporia. My 'neskúšame' a nemáme žiadny dôvod sa za našu prácu hanbiť.**



**"Nie sľuby, ale aktívna práca s výsledkami"**

## Kandidát na poslanca mesta Martin



Objednávateľ: Rudolf Kollár, Martin. Dodávateľ: Televízia Turiec, s. r. o., Martin, IČO: 31647308

„neschopákov“ a „straníkov“, ktorí nevedia riešiť problémy.

**No dobre, ale zastupiteľstvo fungovalo...**

Aby sme nedopadli ako okolité mestá, napríklad Liptovský Mikuláš, kde štyri roky prežili bez schváleného rozpočtu v provizóriu a bez rozvoja, museli sme v Martine spolu s poslaneckým klubom, ktorý som viedol, ale i s ďalšími poslancami zabezpečiť plynulé fungovanie zastupiteľstva prakticky počas celých štyroch rokov. A to nebolo vždy jednoduché. A za to patrí týmto kolegom a kolegyniam moja vďaka. Napokon, v meste máme kultúrnych občanov, ktorí určite aj vo voľbách rozumne zhodnotia uplynulé štvorročné obdobie a najmä dosiahnuté výsledky. My sme nevypisovali hlúposti na sociálnych sieťach, hoci je to moderné, ale robili. Možno sme sa mali viac prezentovať, viac

pochváliť, no nemáme to v krvi. A ani nemáme možnosti straníckej kasy, ktorá je prakticky dotovaná príspevkami zo štátneho rozpočtu teda aj z našich daní.

**Opätovne sa uchádzate o dôveru ľudí. Prečo?**

Naozaj som to dlho zvažoval, ale po rôznych diskusiách v rodine i s priateľmi je dôležité obhájiť svoju robotu, ktorá je niektorými kandidátmi neustále spochybňovaná. Ľudia nech rozhodnú, či mám ich dôveru alebo nie.

Mnohým poslancom je kladené za vinu, že pôsobíme v samospráve dlho, sú spochybňované naše mandáty. No my sme ich dostali od našich voličov, bola to ich slobodná voľba. A svoj názor prejaviam aj v sobotu 29. októbra. Ďakujem všetkým Martinčanom, ktorí nám veria a ktorí nás opätovne podporia. My 'neskúšame' nemáme žiadny dôvod sa za našu prácu hanbiť.

R22-17-01

## SPOJILI SME SILY,

ABY SME POMOHLI  
ĎALŠIEMU ROZVOJU MARTINA

Politika často rozdeľuje ľudí, hádajú sa pre ňu. Chýba nám dohoda na zásadných veciach a stabilita pre pokojnú prácu. Toto nie je naša budúcnosť. Aj preto v Martine spájame sily, aby sme boli v ťažkých časoch súdržní, aby sme pomáhali ľuďom, aby sme vzájomnou spoluprácou sedemnástich kandidátov na mestských poslancov pokračovali v rozvoji nášho mesta.

Mnohí z nás, ktorí sa opätovne v spoločnej koalícii Sme rodina, SNS a Hlas-SD uchádzame o vašu dôveru, ctení Martinčania a Martinčanky, prispeli ku kvalitnejšiemu životu v našom meste. Máme vlastný dopravný podnik s ekologickými autobusmi, nové športoviská, cyklotrasy, opravené viaceré cesty a chodníky. Zabezpečili sme vysoký štandard v sociálnych službách, pomáhame starším i chorým. Staráme sa o mestské časti, vylepšujeme ich občiansku vybavenosť, aby sa v nich aj mladým rodinám dobre žilo.

A ideme spolu ďalej. Pozeráme sa dopredu už aj s novými posilami. Martin má veľký potenciál stať sa i vďaka rozbehnutým projektom moderným mestom. Nepremárnime túto príležitosť rôznymi pokusmi a experimentmi.



**KOALÍCIA SME RODINA, SLOVENSKÁ NÁRODNÁ STRANA, HLAS-SOCIÁLNA DEMOKRACIA**

**Dalibor Steindl, Sme rodina, okresný predseda v Martine:** „Tri politické subjekty sa dobrovoľne rozhodli vytvoriť spoločnú koalíciu. Spája nás dohoda na spoločných projektoch a strategických cieľoch, ktoré prispievajú k rozvoju mesta Martin a blízkeho regiónu.“

**Zdenko Kozák, SNS, okresný predseda v Martine:** „Našli sme spoločnú reč práve preto, lebo v tejto hektickej dobe cítime povinnosť spájať a nie rozdeľovať ľudí. V ťažkých časoch, ktoré sa na nás valia, potrebuje mesto Martin stabilitu, jednotu a silnú a zdravú poslaneckú zostavu.“

**Tomáš Zanolit, HLAS-sociálna demokracia, okresný predseda v Martine:** „Vyjadrujeme aj našu plnú podporu Jánovi Dankovi, primátorovi Martina. V jeho opätovnom zvolení vidíme garanciu pokračovania v rozbehnutých projektoch, ku ktorým sa spoločne hlásime. Ale aj v nových. Je medzi nimi napríklad aj výstavba novej špičkovej nemocnice, o ktorú sa významne pričínal.“



Objednávateľ: ALTOM, s. r. o., Žilina, IČO: 43801242 Dodávateľ: Televízia Turiec, s. r. o., Martin, IČO: 31647308

R22-17-02

# Rekonštrukcia interiéru bývalej Advokátskej komory dostala od poslancov zelenú, začne sa s ňou čoskoro

Zo sumy 1,4 milióna pôjde na renováciu kultúrnej pamiatky cca 738-tisíc eur z dotácií od štátu a takmer 645-tisíc z rozpočtu mesta. Tieto peniaze mesto presunulo z refundácie hokejovej haly.



Budova niekdajšej Advokátskej úpravy čaká rekonštrukcia zvnútra, z vonku je už vynovená. Foto: Roman Kopka

Poslanci na októbrovom zasadnutí martinského mestského zastupiteľstva, ktoré bolo zvolané mimo plánu, rozhodli o dvoch zmenách v rozpočte.

Marta Ostroická, vedúca ekonomického oddelenia MsÚ v Martine, najprv poslancov a poslankyne informovala, že Fond na podporu športu minulý mesiac v septembri poukázal na účet mesta 689 932,80 eura ako refundáciu nákladov za výstavbu tréningovej hokejovej haly, čo je, mimochodom, až 80 percent z celkovej sumy.

Ďalej pripomenula, že z tejto sumy už 45-tisíc eur bolo vyčlenených na doplnenie počítačovej siete, privolávacích tlačidiel a kamerový systém do Centra sociálnych služieb na Podháji.

Zostávajúcu časť príspevku vo výške 644 933 € navrhla radnica použiť na obnovu kultúrnej pamiatky administratívnej budovy niekdajšej Advokátskej komory, kde ešte donedávna sídlilo CVČ Kamarát.

## Peniaze máme aj z dotácií od štátu

Rozsiahla rekonštrukcia vnútra budovy vyjde mesto spolu na 1,4 milióna eur, pričom víťazom opakovanej elektronickej aukcie sa stala spoločnosť BM-MONT.

muselo by ju ministerstvu financií vrátiť. „Zmluvu s dodávateľom môže mesto podpísať len vtedy, keď je finančne krytá,“ vysvetľoval Ján Danko, primátor mesta.

„Ďalej sa však budeme usilovať zabezpečiť peniaze na túto rekonštrukciu buď zo štátneho rozpočtu, resp. z Plánu obnovy, kde máme zahrnutých viac projektov,“ dodal šéf martinskej radnice.

## Plynulá obnova kultúrnych pamiatok vo vlastníctve mesta

V diskusii poslankyňa Kristína Šubjaková návrh zmeny rozpočtu podporila. Pripomenula, že z týchto dotácií na obnovu, ktoré pridelovalo ministerstvo financií, bola zrenovovaná napríklad Turčianska galéria, Kohútova vila v centre mesta, ale i viaceré úpravy na Národnom cintoríne.

„A teraz sa venujeme niekdajšej budove Advokátskej komory. Exteriér je dokončený, na rade je úprava interiéru. Úpravou získame na druhom poschodí reprezentačnú sálu, ktorú bude možné využívať na rôzne slávnostné podujatia a ceremónie mesta, ale aj na koncerty, napríklad žiakov zo základnej umeleckej školy. Na prízemí by mohli byť obchodné priestory a na samom vrchu advokátske kancelárie. Takto by si budova na svoju prevádzku zarobila,“ myslí si Kristína Šubjaková.

O tom, ako bude napokon budova využitá, v konečnom dôsledku po jej rekonštrukcii rozhodnú poslanci.

”

Úpravou získame na druhom poschodí reprezentačnú sálu, ktorú bude možné využívať na rôzne slávnostné podujatia

Kristína Šubjaková

Obnova budovy prebieha už od roku 2017 pod dohľadom Pamiatkového úradu. V rokoch 2017 – 2021 mesto Martin do rekonštrukcie exteriéru, ale i inštalácie výtahu, aby bola budova bezbariérová, investovalo vyše 627-tisíc eur, ktoré získalo formou dotácií z ministerstva financií na záchranu a obnovu kultúrnych pamiatok.

Z minulých rokov zostala nedočerpaná dotácia vo výške 738 418 €, z toho z roku 2020 čiastka 328 418,89 eura a z roku 2021 čiastka 410-tisíc eur. Peniaze sa akumulovali na stavebné úpravy interiéru.

V tomto roku mestu žiadna dotácia pridelená nebola, hoci v návrhu štátneho rozpočtu pôvodne bola zaradená, avšak pri prerokovaní „zákona roka“ v Národnej rade SR po pozmeňujúcom návrhu ju poslanci škrtli.

„A to je dôvod, prečo treba doplniť zdroje na pripravenú rekonštrukciu,“ uvádza sa v dôvodovej správe, ktorú predkladala Marta Ostroická.

Navyše, dotáciu z roku 2020 musí mesto preinvestovať do konca roku, ak by to nestihlo,

Michal Uherčík sa v diskusii okrem iného opýtal, prečo sa táto záležitosť rieši až teraz, keď sa vedelo, že časť peňazí musí byť investovaná do konca roku.

Primátor Ján Danko odpovedal, že mesto muselo počkať na výsledok verejnej súťaže, ktorá sa navyše musela opakovať. Bez súťaže nebolo jasné, koľko bude rekonštrukcia stát.

Mestské zastupiteľstvo navrhovanú úpravu schválilo, ZA hlasovalo všetkých 24 hlasujúcich poslancov.

Schválený bol 23 hlasmi „ZA“ aj druhý návrh, aby 39 660 €, ktoré boli pôvodne vyčlenené na autobusové zálivy na Novákovej ulici, boli použité na rekonštrukciu komunikácií a chodníkov v meste.

Roman Kopka





Ján Danko, Mária Rovňáková a Renáta Habrunová po získaní ocenenia Zlaté vedro.  
Foto: Matej Bórik

## Mestu udelili Zlaté vedro za odkaz starostovi

Portál Odkaz pre starostu nedávno vyhodnotil úspešnosť miest a obcí v riešení podnetov od občanov za rok 2021. Mesto Martin získalo v konkurencii 35 hodnotených samospráv s počtom obyvateľov nad 20-tisíc 3. miesto v kategórii komunikácia s obyvateľmi.

Ocenenie Zlaté vedro udeľuje Inštitút pre dobre spracovanú spoločnosť samosprávam zapojeným do projektu Odkazprestarostu.sk, ktorý spoločnosť vytvorila v roku 2010. Pomocou neho môžu ľudia veľmi jednoduchým spôsobom cez mobilnú aplikáciu nahlasovať to, čo ich vo verejnom

priestore trápi, a komunikovať tak problémy priamo so samosprávou.

Ocenenie z rúk organizátorov projektu prevzal primátor Martina Ján Danko spolu s pracovníčkami mestského úradu Renátou Habrunovou a Máriou Rovňákovou, ktoré podnety od občanov prijímajú a vybavujú.

Najčastejšie ľudia v projekte Odkaz pre starostu podnetmi upozorňujú na problémy, ktoré sa týkajú zelene, rôznych skládok, čistoty, zlého parkovania, poškodzovania mestského mobiliáru, nesprávneho, resp. poškodeného dopravného značenie, ale aj vizuálneho smogu. (VL)

## V transparentnosti lepší o desať priečok

Transparency International Slovensko už po šiesty raz hodnotilo transparentnosť samospráv.

V rebríčku približne stovky najväčších miest na Slovensku Martin získal deviate miesto so známou A a skóre 78 percent. Hoci aj v minulosti sa v tomto rebríčku umiestňoval na popredných priečkach, historicky ešte nikdy nezískal toľko percentuálnych bodov ako v tomto roku. Oproti hodnoteniu z roku 2018 si Martin polepšil o desať priečok.

„Za ostatné štyri roky som počul veľa pripomienok o transparentnosti práce úradu. Som rád, že taká objektívna inštitúcia, ako Transparency International Slovensko nepochybne je, vyhodnotila mesto, ktoré sa zlepšuje v trende transparentnosti. Vnímam to aj ako záväzok pre budúcnosť,“ zhodnotil rebríček primátor Ján Danko.

Aktuálny rebríček sa zameriava na prax rokov 2020 až 2022 a odzrkadľuje obsah a množstvo poskytovaných informácií, existenciu písaných pravidiel pre dôležité procesy, kvalitu protikorupčných mechanizmov a nástroje zapájania sa verejnosti do rozhodovania, informovanosť občanov o politike a činnosti mesta. (JK, VL)



## Pri verejnom obstarávaní je Martin vzorom

Nadácia Zastavme korupciu pravidelne vyhodnocuje zadávateľov verejných zákaziek, medzi ktorých patria aj samosprávy. Rebríček porovnáva, či samosprávy o zákazky súťažia, či tendre nerušia, ako často sa v nich opakujú rovnaké firmy a či pri verejnom obstarávaní neporušujú zákon.

„Hodnotenie Zindex v praxi ukazuje, ako samosprávy postupujú pri mýňaní peňazí občanov. Nehodnotí sa len, či je postup verejného obstarávania v súlade so zákonom, ale aj snaha dosiahnuť čo najlepšiu hodnotu za peniaze postupmi nad rámec zákona. Mesto Martin opäť dokázalo, že patrí medzi samosprávy s najlepším hospodárením na celom Slovensku,“ zhodnotil primátor mesta Martin Ján Danko.

Mesto Martin delil od prvého miesta, ktoré získala Bratislava, len dvojpercentný rozdiel. K výbornému úspechu nášmu mestu pomohla aj 100 % bezchybnosť pri posudzovaní tendrov podľa Úradu pre verejné obstarávanie a 99 % kvalita súťažného konania. Pri kritériu koncentrácia dodávateľov získalo mesto Martin až 95 % úspešnosti. Mesto zvíťazilo tiež v kategórii najlepšia príprava.

(JK)

## SME JEDEN TÍM

HOMOLA : 7

HORECKÝ : 8

## SME MARTIN – STRED

Objednávateľ: Bruno Horecký, Martin / Dodávateľ: Televízia Turiec, s. r. o., Martin, IČO: 31647308





Spisovateľ Igor Válek v úlohe sprievodcu Národného cintorína. Aj pri hrobe akademického maliara Martina Benku bolo o čom rozprávať.  
Foto: Matej Bórik



Pri Turčianskej galérii stojí iba replika Štefunkovej Jánošíkovej družiny. Nahradila originál, ktorý autor v roku 1942 venoval mestu. Originál premiestnili najskôr do átria SNK, potom po reštaurovaní do Martinsko-flámskeho podnikateľského a inkubátorového centra, v ktorom je dnes sídlo Dopravného podniku mesta Martin.  
Foto: archív mesta MT

## Pamätihodnosti Martina ožili komentovanou prehliadkou

V našom meste máme veľa vzácných kultúrnych pamiatok. Chodíme okolo nich, možno nám aj zovšedneli. Nebolo by však na škodu dozvedieť sa o nich viac, hneď by sme ich zrejme inak vnímali.

Svetový deň cestovného ruchu (27. septembra) sme si aj v Martine pripomenuli bezplatnou prehliadkou najvýznamnejších pamätihodností turčianskej metropoly.

Komentované prehliadky pripravilo mesto Martin a turisticko-informačné centrum. Predstavilo počas nich Národný cintorín, rímskokatolícky kostol a umelecké diela Fraňa Štefunku.

### Príbehy, ktoré zaujmú

Rímskokatolícky kostol návštevníkom predstavila Dagmar Dobrodejová. Prezreli si vitráže, zhotovené podľa návrhu Ladislava Záborského, obraz Panny Márie od Martina Benku, reliéfy križovej cesty od Fraňa Štefunku, ale aj renesančný náhrobok Františka Révaia.

Na Národnom cintoríne bola prehliadka miest posledného odpočinku významných (aj martinských) osobností literatúry, vedy, politiky a podobne, medzi nimi Martina Benku, Jozefa Cígera Hronského, Janka Kráľa, Andreja Kmeťa a iných, ktoré predstavil spisovateľ Igor Válek.

Prehliadka diel Fraňa Štefunku sa začala v budove ZŠ na Ulici Pavla Mudroňa, kde záujemcom Adam Galko predstavil originálne súsošie

detí od tohto významného slovenského sochára. Súčasťou prehliadky bol aj vstup do záhrady Literárneho múzea, kde stojí socha od Františka Úprku, o ktorej F. Štefunko písal.

### Výzva aj pre našincov

Účastníci prehliadky si pozreli aj Pomník turčianskych dobrovoľníkov v centre mesta, súsošie Jánošíka a jeho družiny a reliéf sv. Martina na budove bývalej mestskej sporiteľne. „My Martinčania

často chodíme okolo týchto vzácných pamiatok. Určite o nich niečo vieme, no nepoznáme všetky detaily. Samozrejme, česť výnimkám. Avšak nie vždy máme čas sa pri nich pristaviť a dozvedieť sa viac. Možno, ak by sme spoznali ich príbeh, by nám už potom nepripadali také všedné. Aj preto sú komentované prehliadky zaujímavé nielen pre turistov, ale aj pre našincov. Napokon, je to aj dobrý nápad na strávenie voľného času s rodinou,“ myslí si Martinčan Roman. (VL)



Sochár Fraňo Štefunko zanechal v Martine výraznú stopu.  
Foto: Matej Bórik



# Jozef Petráš

## NAJKOMPETENTNEJŠÍ KANDIDÁT



Nezávislý kandidát na primátora mesta Martin. Uznávaný expert pre presadzovanie verejného záujmu, transparentné opatrenia a stratégie otvorenej samosprávy v 21 projektoch po celom svete.

(S kým som spolupracoval: Zložky Organizácie Spojených národov, Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe, Európsky výbor regiónov, Transparency International, Medzinárodný republikánsky inštitút, Medzinárodná protikorupčná akadémia, Nadácia Pontis )

Oceňovaný ekologický startupista a projektový manažér pre Európsku výkonnú agentúru pre klímu, infraštruktúru a životné prostredie.

(Zelené ocenenia: Zelená firma roka 2017, Via Bona Slovakia, Národný víťaz: 2017-18 European Business Awards - Slovakia v kategórii Environmentálny dopad a sociálna zodpovednosť)

## VOLTE ISTOTU, NESKÚŠAJTE

**GARANTOVANÉ PATNERSTVO** pre všetkých Martinčanov a ich poslancov v zastupiteľstve ~ **PROGRAMOVÉ VYHLÁSENIE ZASTUPITEĽSTVA** ako jasný plán a záväzok ~ **Priame prenosy a účasť občanov** bez obmedzení ~ **SPRAVODLIVÉ DOTÁCIE A DOBROVOLNÍCTVO** ~ Každý Martinčan ročne rozdelí 100 eur ~ **Férový grantový a dotačný systém** pre všetky oblasti ~ **Bezplatný coworking** v budove Millénia ~ **KOMUNIKATÍVNE MESTO VŽDY INFORMUJE A POCTIVO POČÚVA** ~ **Participatívny rozpočet** ~ **Participatívne plánovanie** ~ **Informačné a rozvojové centrum** na prízemí v Milléniu ~ **ZELENÉ A ZDRAVÉ SMART MESTO PRE UDRŽATEĽNÚ BUDÚCNOSŤ** ~ **Zelené strechy a vertikálne záhrady** na budovách mesta a školách ~ **ROZVOJ MESTA A POMOC INVESTOROM** ~ **Mesto ako partner stráži verejný záujem** ~ **UDRŽATEĽNÁ DOPRAVA A BEZPEČNÁ MIKROMOBILITA** ~ **Aby sme sa nebáli pustiť naše deti na bicykle a kolobežky** ~ **MESTSKÁ POLÍCIA O KROK VPRED A INOVATÍVNE** ~ **DOMÁCI MILÁČIKOVIA TU ŽIJÚ S NAMI** ~ **CENTRUM NÁRODNEJ KULTÚRY** ~ **VÝHODNÁ MESTSKÁ KARTA** ~ **EFEKTÍVNE A MESTSKÉ FIRMY A PODNIKY** postavené na odbornosti

**NAJEKOLOGICKEJŠIA KAMPAŇ** = ohľaduplne voči prírode a rozpočtu už v kampani.  
Rovnako efektívne a ohľaduplne zabezpečím potreby mesta a jeho obyvateľov.



**Nevidíte ma na billboardoch,** ktoré špatia a sú neželaným vizuálnym smogom. Sú drahé a stoja tisíce eur. Našu planétu poškodzuje ich uhlíková stopa.

Vlastnoručne som vyrobil prvý martinický **EKO BILLBOARD**. Je vidieť po celom meste bez toho, aby ho špatil. Pri pohybe na nákladnom bicykli neprodukuje emisie a hluk. Navyše takýto pohyb po čerstvom vzduchu nám umožňuje osobný kontakt a stretnutia :-)

**Nezaplavil som vaše schránky ďalšími tlačeními letákmi.** Využitím stránok už existujúcich novín som uplatnil princíp zdieľanej ekonomiky. Okrem nákladu sa tým rozdelila medzi viacero užívateľov aj uhlíková stopa výroby papiera, tlače a doručenia do schránok.

**V autobusoch nepoužívam papierové plagátky.** Kampaňujem pomocou inovatívnych technológií na LCD obrazovkách, ktoré nevytvárajú ďalší odpad a zaťažujú životné prostredie menej ako papierové letáky.

V Martine som rozbehol **ekologický startup „Z ruky do ruky“**. Pomocou cyklokuriérov a elektrických taxíkov sme od júla 2019 pomohli miestnym podnikateľom v ťažkých časoch protipandemických opatrení ekologickým dorúčením viac ako 20 tisíc zásielok v hodnote vyše 600 tisíc eur. Najazdili sme pri tom viac ako 60 tisíc kilometrov, čím sme ušetrili 11,5 ton emisií. Vyjazdené kilometre sme darovali miestnym športovým klubom, čím získali eurá na svoju činnosť. S pomocou reštaurácií sme rozviezli vyše 500 porcií dobrovoľníkom v testovacích tímoch. Za tento projekt som bol navrhnutý na nomináciu Cena Félix 2021 Úspešný podnikateľský príbeh.

**Celý volebný program a viac o mojich skúsenostiach na: [www.primatorprevsetkych.sk](http://www.primatorprevsetkych.sk)**

Objednávateľ: Mgr. Jozef Petráš, 036 01 Martin / Dodávateľ: Televízia Turiec, s.r.o., Moskovská 1, Martin, IČO: 31647308



# Hviezdoslavov park patril zvieracím kamarátom

Martinský deň zvierat sa vydaril. Patril mu Hviezdoslavov park počas prvej októbrovej soboty a bohatá účasť utvrdila organizátorov v tom, že pilotný ročník tohto podujatia treba v budúcnosti rozvíjať.



Ukážky králičieho hopu zaujali mnohé martinské rodiny. Predviedli ho chovatelia zo základnej organizácie Králičí hop Martin.

Foto: Matej Bórik

Spoločenské zvieratá sú súčasťou nášho života, informácií o legislatíve ich chovu, starostlivosti o ich zdravie, súťažiach, spolužití s nimi a podobne nikdy nie je dosť.

## Náučne i zábavne

Preto aj program podujatia, ktoré pripravilo mesto Martin v rámci Svetového dňa zvierat (4. október) s cieľom zbližiť komunitu chovateľov

spoločenských zvierat, získať pre spolužitie so zvieratami deti a zároveň ich zoznámiť s pestrou paletou možností, ako sa o ne starať a tráviť s nimi voľný čas, bol pestrý.

Jeho návštevníci si mohli nechať poradiť, ako sa čo najlepšie starať o svojho domáceho miláčika, zoznámiť sa s platnou legislatívou chovu, obdivovať prácu sokoliarov, kynológov, videli ukážky králičieho hopu, kanisterapie, deti si nechali maľovať na tvár, kreslili s Flakom, súťažili s lesným pedagógom, naučili sa separovať odpad, vozili sa na koči ťahanom koňmi a ich rodičia sa dozvedeli, čo je to dogtrekking a caniscross a ako ich možno pestovať vo fatranskej prírode.

„V parku bolo super. Nakreslila som slona, motýľa, odfotila sa s kamarátkami a ujom medveďom. Za to, že som spoznala na obrázkoch zvieratká, dostala som pexeso. Mám aj Flaka a maľovánky. Páčili sa mi sovičky a aj psíky a najviac to, že ma v parku povozili koníky,“ tešila sa prváčka Dominika Lajčiaková z Jahodník.

Na milom podujatí vyhodnotili výtvarnú a literárnu súťaž pre základné školy.

„Mali sme úžasnú odozvu, deti zo základných škôl do nej poslali vyše 170 výtvarných a 43 literárnych prác na tému svojho vzťahu k zvieratám. Mnohé výtvary boli nádherné, viaceré mi padli do oka. Aj pri čítaní literárnych prác som sa vôbec nenudila. Naopak, bolo dojemné čítať, aký pekný vzťah majú deti k svojim domácim miláčikom,“ povedala Tatiana Červeňová, viceprimátorka mesta Martin.



Lektorka environmentálnych programov Alena Vajdová z Hornej Lehoty na Orave prišla ukázať, ako treba triediť odpad.

Foto: V. Legerská



Na podujatí sa oceňovali aj najlepšie výtvarne a literárne práce na tému - Ja a môj zvierací kamarát.

Foto: Matej Bórik



V súťaži Ja a môj zvierací kamarát sa porote najviac páčili výtvarné práce D. Húskovej, M. Rusnáka, L. Trtilkovej, L. Sadilovej, E. Klongovej, I. Sopilku, D. Štrbáka, B. Šimekovej, S. P. Bilého, E. Lovičovej, K. Facunovej a M. Tomku. Najlepšie literárne práce napísali E. Četlová, L. Dókuš, K. Šefarová, Š. Hablák, B. Berník a R. Černák. Ceny malým tvorcom odovzdal primátor Martina Ján Danko.

### O rok pokračovanie

„Nevedeli sme úplne presne odhadnúť, akú odzvu bude mať toto podujatie. Najlepšou odpoveďou, že to bol dobrý nápad, bola vysoká účasť ľudí. Do parku prichádzali celé rodiny. A nebolo to len o zábave, dalo sa mnohému priučiť. O rok, verím, budeme pokračovať,“ dodala na záver nášho rozhovoru Tatiana Červeňová.

Viera Legerská



Výcvik dravých vtákov v Hviezdoslavovom parku, vrátane preletov, pripravili pre návštevníkov sokoliari zo Sokoliarstva Lukáš z Muráňa. Kým sa tak stalo, deti mohli obdivovať dravce aj v čase, keď odpočívali.

Foto: V. Legerská



Medvedí „kožuch“ si na seba obliekol známy martinský hraškológ Jano Cíger z Medokýša. Ako inak – rozdával gumené medvedíky.

Foto: V. Legerská



Jazdu kočom po Hviezdoslavovom parku dožičili deťom viacerí rodičia.

Foto: V. Legerská



Návštevníkov zaujímala aj kanisterapia, teda liečba založená na priaznivom pôsobení psa a pacienta.

Foto: V. Legerská



Viaceri chovatelia prišli na Martinský deň zvierat po radu, popri poradenstve im zo psíka ostrihaním urobili krajšieho fešáka.

Foto: V. Legerská



# VOĽBY DO ŽILINSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA:



**Peter Slyško,**  
39 r., manažér,  
Rajecké Teplice

**7.**

Kandidát na predsedu Žilinského samosprávneho kraja  
za Hlas-sociálna demokracia



## PREČO KANDIDUJEM A ČO PONÚKAM?

### MANAŽÉRSKE SKÚSENOSTI

Ako generálny riaditeľ úspešnej spoločnosti v cestovnom ruchu ponúkam manažérske skúsenosti a orientáciu na výsledky. Ľudia čakajú konkrétne skutky, nie ďalšie a ďalšie sľuby od tých, ktorí už svoju príležitosť dostali.

### SPOLUPRÁCA A ODBORNOSŤ

Na župana kandidujem s tímom skúsených kolegov z HLAS-u, starostov, primátorov i poslancov. Dôverne poznajú prácu i možnosti samosprávy. Ja sa na tieto možnosti chcem pozrieť novými očami, nezataženými minulosťou.

### SCHOPNOSŤ SPÁJAŤ A POMÁHAŤ

Slovensko je dnes smutne rozdelenou spoločnosťou, k čomu mnohí politici aktívne prispievajú vyvolávaním vášní a nenávisti. Ako soľ dnes potrebujeme jednotu a súdržnosť. Kde zlyháva štát, musí ľuďom pomôcť samospráva. A musím im pomôcť hneď, nie čakať celé mesiace či roky.



#### Priatelja,

HLAS chce kombinovať skúsenosť s novou energiou. Peter Slyško je mladým, ale už skúseným manažérom, ktorý sa do najvyššej riadiacej pozície vypracoval svojimi vlastnými schopnosťami a úsilím. Má skúsenosti s cestovným ruchom, kultúrou, ale i dopravou. Ani ľudia minulosti, ani ľudia tristnej prítomnosti nedokážu ponúknuť kraju lepšiu budúcnosť. A HLAS je strana, ktorá sa orien-

tuje predovšetkým na budúcnosť. Preto verím, že s Petrom Slyškom dostane Žilinský kraj nádej na nový začiatok.

**PETER PELLEGRINI,**  
predseda HLAS-u

## PhDr. Tibor Adamko (50 r.)

vedúci pracovník,  
Martin

**Osobný cieľ:** Starostlivosť o infraštruktúru v Turci je kľúčová. Potrebujeme odľahčiť naše cesty aj pomocou funkčnej integrovanej dopravy. Prioritou musí byť aj budovanie cyklotrás.



**1**

## Mgr. Štefan Balošák (49 r.)

riaditeľ príspevkovej organizácie,  
Martin

**Osobný cieľ:** Ako bývalý slovenský reprezentant v atletike a niekdajší účastník olympijských hier budem presadzovať ďalšiu etapu výstavby atletického štadióna v Martine. Na rade je vybudovanie tribúny so šatňami pre športovcov, sociálnymi zariadeniami, klubovými a skladovými priestormi.



**5**

## Ing. Miroslav Blahušiak (63 r.)

hlavný kontrolór,  
Turany

**Osobný cieľ:** Ako človek s bohatými skúsenosťami v samospráve na poste starostu, resp. primátora, budem presadzovať aktívnu spoluprácu žilinskej župy s obcami a mestami Turca. Kraj nemôže byť odtrhnutý od regiónov.



**8**

## MUDr. Tatiana Červeňová (54 r.)

lekárka,  
Martin

**Osobný cieľ:** Otázka sociálnych istôt je v súčasnej dobe opäť na stole. Aj župa musí rôznymi sociálnymi opatreniami pomáhať ľuďom dôstojne prežiť ťažké časy. Mojou prioritou je aj ďalší rozvoj nášho školstva, kultúry i cestovného ruchu.



**13**



# Kandidát na predsedu a kandidáti na poslancov pre OKRES MARTIN za Hlas-sociálna demokracia

## MARTIN

### SPOLOČNÝ CIEĽ PRE OKRES:

Jednoznačne podporujeme výstavbu novej nemocnice v Martine, no potrebujeme aj lekárov v praktických i odborných ambulanciách. Pri akútnom nedostatku zdravotných sestier nastolíme otázku opätovného otvorenia strednej zdravotnej školy, ktorá mala v našom okresnom meste dlhoročnú tradíciu. Zlepšenie dopravnej situácie v regióne vidíme v kvalitných cestách, obchvatoch, vo výstavbe cyklotrás a v efektívnom integrovanom dopravnom systéme. Investície do odborného školstva a duálneho vzdelávania potvrdili svoju opodstatnenosť a budeme v nich pokračovať. Zasadíme sa tiež o dobudovanie atletického štadióna v Martine, ale aj o renováciu internátov a športovísk v areáloch stredných škôl. Mimo našej podpory neostane ani Slovenské komorné divadlo v Martine, ktoré je známe svojou kvalitou. No nesmieme zabúdať ani na ďalšie kultúrne inštitúcie pod gesciou kraja.



## prof. MUDr. Branislav Kolarovszki, PhD. (45 r.)

lekár, vysokoškolský pedagóg, Dražkovce

**Osobný cieľ:** Za kľúčovú považujem výstavbu novej Univerzitnej nemocnice v Martine, využívanie inovácií a moderných technológií v zdravotníctve. Dôraz kladím na zlepšenie dostupnosti zdravotnej starostlivosti pre občanov a vytvorenie adekvátnych podmienok pre prácu zdravotníkov.



27

## Roman Kopka (49 r.)

novinár-publicista, Martin

**Osobný cieľ:** Chcem prispieť k tomu, aby cyklotrasy z Martina a Vrútok boli postupne z eurofondov budované z jednej strany smerom na Žilinu a z druhej strany smerom na Turčianske Teplice. Z vlastnej skúsenosti, pri dlhoročnej opatere mojej maminky, viem, a určite nielen ja, že Turiec akútne potrebuje doliečovacie zariadenie s kvalitnou rehabilitáciou i zdravotnou starostlivosťou.



29

## Erika Vrabcová (52 r.)

administratívna pracovníčka, Pribovce

**Osobný cieľ:** Ak budem mať možnosť, chcem sa venovať infraštruktúre a doprave v Turci. Stále väčšie kolóny v smere na Košťany nad Turcom sú už veľmi zaťažujúce pre všetky okolité obce. Riešením je vybudovanie rýchlostnej cesty R3, ktorá je v pláne už neskutočne dlho. Pandémia odsunula túto otázku na vedľajšiu koľaj, je nutné ju znova otvoriť.



59

## PaedDr. Tomáš Zanovít (39 r.)

pedagóg, Martin

**Osobný cieľ:** Rozvoj školstva zostáva mojou prioritou, odborné a duálne vzdelávanie by malo byť jeho vlajkovou loďou v kraji. Potrebujeme zrenovovať internáty, ale aj školské areály s ihriskami. Zasadím sa aj o stabilizáciu a rozvoj dobrovoľnej požiarnej ochrany v našich obciach.



64



Otvoríme tému opätovného otvorenia strednej zdravotníckej školy.



# ZO ŽIVOTA MESTSKÝCH ČASTÍ

MČ PODHÁJ - STRÁNE



Rekonštrukciu už majú za sebou chodníky vo vnútrobloku Ulice Matúša Dulu. Už bol najvyšší čas, aby sa opravili, povedala Eva Podhorská.  
Foto: Roman Kopka

Do nového parkoviska a okolitých úprav VMČ Priekopa investoval 210-tisíc eur.

Na spomínanej Ulici Matúša Dulu 34 – 54 sa vo vnútrobloku nedávno z väčšej časti renovovali aj chodníky.

„Boli popraskané, nám starším sa po nich zle chodilo. Ale potrápili aj menšie deti na bicykloch. Teraz je to paráda, no škoda, že sa neurobilo ešte viac,“ povedala Eva Podhorská.

Jeden z obyvateľov tejto časti sídliska doplnil: „Chodníky na Volgogradskej sa neopravili, hoci sú označené. Tiež nevyzerajú dobre, vybudovali sa pred viac ako 30 rokmi a už potrebujú rekonštrukciu.“

„Chodníkov v Priekope je veľmi veľa, sú to desiatky kilometrov. Snažíme sa opravovať priority tie, ktoré sú v najhoršom stave. A nechceme ich plátať po malých častiach, tým by sme veľa nevyriešili, ale po väčších celkoch, čo je zas náročné na peniaze, ktoré potrebujem dať najprv dohromady,“ vysvetľuje Ľubomír Vaňko, poslanec z MČ Priekopa. „V ďalšom roku pokračujeme,“ dodal zastupiteľ.

Všimli sme si, že vo vnútrobloku, ktorý má dostatok zelene i stromov, je i detské ihrisko. Aj to sa doplnilo v lete o nové hracie prvky, tak ako v celom meste.

Jana Cikhartová

## Ulicu M. Dulu odbremení od áut nové parkovisko

Na sídlisku pri nákladnej vrútockej stanici sa v jednom z vnútroblokov renovovali aj chodníky.

Priekopa patrí k najväčším mestským častiam v Martine a to nielen počtom obyvateľov, ale aj rozlohou. Ľudí v novšej časti sídliska, v okolí vrútockej nákladnej stanice, zrejme najviac trápi stav ciest a chodníkov pri bytovkách. Ale aj nedostatok parkovacích miest.

Vypuklý problém so zaparkovaním svojich vozidiel majú najmä obyvatelia Ulice Matúša Dulu. Všimli sme si, že v tejto časti autá parkujú kade-tade, motoristi doslova využívajú každé voľné miesto. Niektorí odstavajú svoje autá aj na trávniku. Nie preto, že by chceli, ale jednoducho nemajú kde. „Ježiš Mária, máme to tam strašné. Ale konečne sa stavia nové väčšie parkovisko, ktoré problém pomôže zlepšiť, hoci ho úplne asi nevyrieši. Tých áut tu máme strašne veľa,“ povzdychla si Eva Podhorská.

MČ ĽADOVEŇ-JAHODNÍKY-TOMČANY

## Ľubica Tomčányiová: Chceme, aby sa u nás v Tomčanoch ľudia dobre cítili

V hasičskej zbrojnici v Tomčanoch má svoj domovský stánok miestny, približne 60-členný, klub seniorov. Aktívni dôchodcovia majú k dispozícii pre svoju záujmovú činnosť dve väčšie miestnosti a aj menšiu kuchyňu.

„Snažíme sa, aby to tu pekne a aj dôstojne vyzeralo, aby sa v týchto našich priestoroch ľudia príjemne cítili a radi sa k nám vracali. Aj preto občas zbucujeme vedenie mesta alebo výbor našej mestskej časti Ľadoveň-Jahodníky-Tomčany, aby nám s občasnými úpravami pomohli. Našťastie, vychádzajú nám v ústrety a pomáhajú, ako sa len dá,“ povedala Ľubica Tomčányiová, predsedníčka klubu seniorov v Tomčanoch.

„V septembri sme konečne menili kuchynskú linku. Tá stará plechová mala hádam aj zo 50 rokov. Už aj na niektorých miestach hrdzavela. Nová vyzerá veľmi dobre, sme s ňou spokojní.

Dúfam, že čoskoro ju aj pokrstíme dobrým jedlom. Občas si niečo uvaríme. Kapustnicu na Vianoce, praženicu na fašiangy, alebo v rámci „Zemiakového dňa“ upečieme placky. Samozrejme, pripravujeme si v nej kávu, čaj, chystáme občerstvenie,“ podotkla ešte pani Ľubka.

Kuchynka a vstupná miestnosť dostala aj nový náter, predtým chlapi zo Sociálneho podniku steny ostierkovali.

„Dobre im to išlo, musím im poďakovať za trpezlivosť, ktorú s nami mali. Trošku sme ich kontrolovali, kadečo pripomienkovali,“ smiala sa Ľubica Tomčányiová.

Hasičská zbrojnica sa občas využíva aj na rôzne rodinné oslavy, raz tam bola i svadba, no konajú sa v nej aj rozlúčky so zosnulými.

„A mávame tu pravidelne aj voľby, keďže v Tomčanoch je jeden z približne päťdesiatich

volebných okrskov. Už to tu budeme čoskoro chystať na tie najbližšie. 29. október klepe na dvere,“ pripomenula pani Ľubka.

Roman Kopka



Seniori v Tomčanoch sa tešia z novej kuchynskej linky.  
Foto: Roman Kopka



## MČ STRED

# Fotoreportáž: Aj takto sa obnovovala mestská časť Martin-Stred



VMČ Stred má vypracovaný a už aj zaplatený projekt (vyše 11-tisíc eur) na rekonštrukciu Ul. P. Mudroňa. Jej výsledkom bude obnova stromovej aleje, výsadba zelene, parčíkov a vzniknú autobusové niky. Investícia za viac ako 600-tisíc eur po úspešnom posúdení projektu bude financovaná z eurofondov.



Pri školách na Mudroňke boli zrenovované bezpečnostné zábradlia, nainštalované nadštandardné dopravné značenia a zvýraznené priechody pre chodcov. V areáli ZŠ investovali do nových hracích prvkov (3000 €), začali s budovaním novej fitness dráhy (4000 €).



Pred MŠ na Tajovského ulici bol vytvorený nový bezpečnostný bezbariérový priechod pre chodcov, v areáli doplnili nové hracie prvky a opravili lavičky, mesto zrekonštruovalo a zatepilo strechu.



Chodník na Kohútovej ulici bol kompletne zrekonštruovaný od kostola až po Hviezdoslavovu ulicu za 27-tisíc eur. Správa ciest zrekonštruovala príľahlú hlavnú komunikáciu.



V Štúrovej štvrti obnovili podchody pre peších, ktoré dostali nové asfaltové povrchy a nátery, nainštalovali tam aj bezpečnostné osvetlenia.



Tento rok z VMČ Stred investovali 25 000 € na obnovu všetkých detských ihrísk v mestskej časti Stred.



Za ZUŠ na Ulici P. Mudroňa bolo s pomocou mesta vybudované nové parkovisko s prístupovou komunikáciou, chodníkom ku školskej jedálni a stojiskom pod kontajnery (126 000 €). Na školskej jedálni zrekonštruovali strechu (50 000 €), vymaľovali interiér (5000 €) a jej zamestnanci urobili v okolí kvetinovú výsadbu.



Vo vnútrobloku na Ul. M. R. Štefánika 82, 84, 86 rozšírili parkovisko z polovegetačných panelov a obnovili asfalt na prístupovej komunikácii.

Text: (RED), Foto: archív (BH)



# Záthureckí zo Záturčia majú zrejme najstaršiu listinu zemianskeho rodu na Slovensku



Rod Záthureckých si v tomto roku pripomína neuveriteľných 800 rokov od prvej písomnej zmienky o jeho prapredkovi – kráľovskom rybárovi Uzdovi de Turch et Vendegh (z Turca, Hostihory a Modiel). Žil v Záturčí.

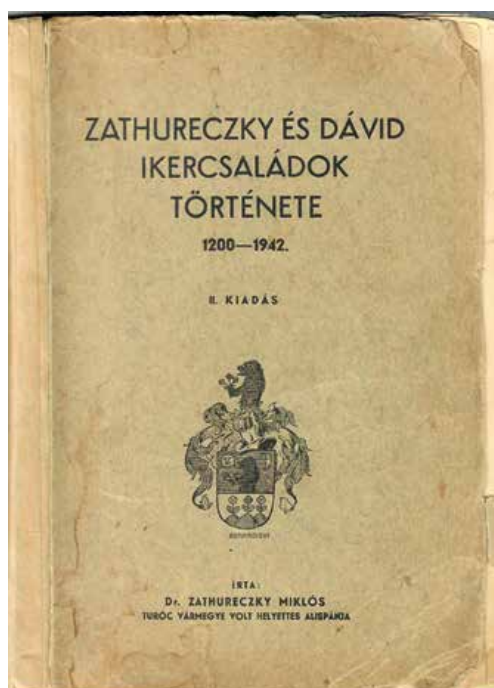


V tejto kedysi kuriálnej dedine, dnes mestskej časti Martina, sa uprostred septembra zišla asi stovka príslušníkov rodu zo Slovenska, Čiech a Maďarska, aby si toto jubileum pripomenuli na ďakovnej bohoslužbe v evanjelickom Kostole Dobrého Pastiera v Záturčí-Riečinách.

## Presídlili sa aj do zámoria

Záthureckí, ktorí dedinu Záturčie (Horné i Dolné) vlastnili od jej vzniku až do konca feudalizmu, žijú v nej dodnes. No potomkovia tohto známeho rodu, ktorý v uhorských i slovenských dejinách veľa znamenal, sa roztrúsili po celom Československu, presídlili aj do iných európskych krajín či zámoria, veľká časť potomkov rodiny Záthureckých žije napríklad od 18. storočia v Maďarsku.

„V našej rodine boli právnici, vojaci, učitelia, kňazi, lekári, vedci, umelci, robotníci a roľníci a mnoho Záthureckých bojovalo a padlo v rôznych vojnách – proti Tatárom, husitom, Turkom, v povstaniach Gabriela Betlena či Juraja a Fraňa Rákócziho, vo vojnách o rakúsko-uhorské dedičstvo, v tridsaťročnej vojne, v revolučnom roku 1848, oboch svetových vojnách, v SNP, ba i proti banderovcom,“ povedal v slávnostnom príhovore



Obálka knihy o rode Záthureckých od Mikuláša Záthureckého.  
Foto: archív JKZ

Momentka zo stretnutia rodu v septembri 2022, Záthureckí sa odfotili pred kostolom v Záturčí.  
Foto: Jana Knošková Záthurecká

re na stretnutí rodiny Záthureckých/Zathureczki Viliam Záthurecký, ktorý dnes žije v Brne a je pedagógom na Masarykovej univerzite.

Rod má za sebou zložitú a ťažkú históriu. „Ale charakterizujú ho dve zásadné vlastnosti. Hoci veľa Záthureckých migrovalo do sveta a ich domovom sa stali viaceré európske krajiny, ale aj Argentína či USA, nikdy nezradili svoju identitu, pôvod a pôvodnú vlasť či vlasť, v ktorej neskôr žili. Vždy sa hlásili k Slovensku či Uhorsku a vždy ich charakterizovala viera v jediného Boha,“ podčiarkol V. Záthurecký.

## Kúria bola centrom vzdelanosti

Dôkazom toho je aj kostol v Záturčí, v ktorom sa rodina stretla. Postavili ho hlavne vďaka donátorstvu rodiny Záthureckých a na pozemku tejto rodiny. Ich niekdajšia kúria, ktorá stojí vedľa neho, bola centrom vzdelanosti a stretávania sa inteligencie. Medzi hosťami v nej bol napríklad básnik, učiteľ a národný buditeľ Ján Rotarides,





Múzeum rodiny v Rumunsku, ktoré sa nachádza v Sedmohradsku. Založila ho Emília Záthurecká približne okolo roku 1870.  
Foto: archív JKZ

slovenský spisovateľ a literárny kritik Janko Kalinčiak, pedagóg, publicista a zberateľ ľudovej slovesnosti Adolf Peter Záthurecký, husľový virtuóz svetového významu Ede Záthurecký a iní. Ba hovorí sa aj o tom, že kúria a jej história mohla byť podkladom pre trilógiu Hany Zelinovej Alžbetin dvor.

### Majú kompletný rodostrom

Viliam Záthurecký spolu s Eugenom Záthureckým z Banskej Bystrice a Janou Knoškovou, rodenou Záthureckou, stretnutie rodiny pripravili. Okolie kostola po ďakovnej omši, na ktorej sa im prihovril aj primátor Martina Ján Danko, poskytlo krásne zázemie pre spomienkové fotografie, a potom sa už presunuli do Domu kultúry v Záturčí.

Nastal čas na neformálne pohovory a rozhovory, vzájomné predstavovanie svojich rodín, premietanie fotografií z histórie rodu a jeho príslušníkov, ukazovali sa originálne albumy so starými fotkami. A, samozrejme, premietli tu rodostrom, ktorý má rod kompletne spracovaný. Nakoniec, iba v Slovenskom národnom archíve (SNA) je uložených viac ako 300 listín rodu, a to od roku 1255.

Viera Legerská

### LISTINY DOKUMENTUJÚCE HISTÓRIU RODU

■ Prvá písomná zmienka o Uzdovi je zadookumentovaná v jednej zo súboru listín vydaných kráľom Ondrejom II. v roku 1222 pod súhrnným názvom Zlatá bula kráľa Ondreja II., ktorou boli položené, okrem iného, základy uhorského lénneho práva.

■ V listine od kráľa Bela IV. z roku 1245 sa Uzдови udeľuje právo a výsady užívať pozemky od vtoku rieky Bystrička do Turca až po vtok Turca do Váhu. Listina je uložená v Maďarskom národnom archíve v Budapešti a je považovaná za najstaršiu listinu zemianskeho rodu na Slovensku.

■ V roku 1255 kráľ Belo IV. opäť potvrdzuje práva a povinnosti Uzdu a prenáša ich na jeho synov Meča, Strmeňa, Martina a Drahomela. V nej kráľ nazýva Uzdu svojím milým

priateľom, ktorý žije na území Turca, Hostihory a Modiel odnepamäti. Originál je uložený v SNA.

■ A do tretice kráľ Belo IV. v roku 1263 potvrdzuje všetky práva synom Uzdu a ich potomkom užívať pozemky, hory a vody pre jeho rodinu a ukladá mu povinnosť vernej služby kráľovi a budúcim kráľom Uhorska. Originál je uložený v SNA.

Mimochodom, medzi Uzdom a Ondrejom II. a neskôr jeho synom Belom IV. bol priateľský vzťah. Belo IV. často navštevoval Turiec, býval na hrade Zniev a tu sa narodil aj jeden z jeho potomkov. Uzda bol zrejme nielen jeho služobníkom, ale aj mentorom a učiteľom a priateľom.

Zdroj: V. Záthurecký



Fotografia vľavo: Svadobná fotografia starých rodičov Jany Knoškovej, rod. Záthureckej. Anna a Koloman Záthureckí vychovali jej otca Ivana, jej strýka Petra a krstnú mamu Danku. Teraz býva v ich dome v Záturčí, ktorý postavili v roku 1866.  
Foto: archív JKZ

Fotografia dole: Právnik Mikuláš Záthurecký napísal knihu o rode. Žil v Budapešti, preto je napísaná po maďarsky. Z jej obsahu čerpal Ladislav Záthurecký z Vrútok (1916 - 1989), ktorý napísal kroniku rodu a rozdal ju rodine. Jednu kópiu má aj Jana Knošková, rod. Záthurecká, ktorá ju prepísala do elektronickej podoby.  
Foto: archív JKZ

### 300 LISTÍN RODU

Vzrušujúci príbeh rodu dokladá i cesta približne 300 najvzácnejších listín dokumentujúcich jej históriu. Až do polovice minulého storočia boli v záturčianskej kúrii, v ktorej žili celé generácie Záthureckých. Jolana Záthurecká, rod. Kiss, bola veľmi prezieravá a v obave pred komunistickou mocou uložila tieto listiny na reverz do Matice slovenskej. V osemdesiatych rokoch rodina viedla súdny spor o ich navrátenie. Pomáhal pri tom aj právnik Ivan Gašparovič. Spor mal šalamúnske vyústenie. Rodine priznáva síce vlastníctvo k týmto listinám, no rozsudok ich súčasne vyhlásil za kultúrny odkaz slovenského národa a odporučil listiny uchovať v SNA.





# Spisovateľ medzi deťmi rovná sa zábava



Silvia Havelková medzi mladými čitateľmi.

To, že knihy píše spisovatelia vie, už aj malé dieťa v škôlke. Ale len málokedy sa nám podarí ozajstného spisovateľa aj stretnúť a položiť mu pár zaujímavých a možno aj záľudných otázok. Napríklad, kde najradšej píše, ako k nemu zablúdia nápady na príbehy, čo má spoločné s hlavným hrdinom z jeho knihy či koľko kníh už napísal. Takéto otázky sa nebáli položiť deti, ktoré v mesiacoch máj a jún navštívili Turčiansku knižnicu v Martine a jej pobočky. Vďaka projektu Tvorcovia kníh medzi deťmi a mládežou, ktorý je z verejných zdrojov podporený Fondom na podporu umenia, k nám do knižnice postupne zavítali šiesti spisovatelia a ilustrátori.

V máji sa na pobočke v Záturčí uskutočnila beseda so spisovateľkou Andreou Gregušovou.

Pani učiteľka zhodnotila, že pre žiakov išlo o prvé stretnutie s ozajstnou spisovateľkou. Deti sa od pani Gregušovej dozvedeli o jej knihách, ako ich tvorí, čím sa necháva inšpirovať, ale i o tom, aké sú úskalia spisovateľského života.

V júni sa na pracovisku literatúry pre deti a mládež ozývalo tiché, ale nástojčivé klopkanie. Čo je to? Obzerali sa škôlkarské očka okolo seba. Neuveríte, to klopkala Dážďovka, ktorá pani spisovateľke Silvii Havelkovej chcela nástojčivo povedať jednu vec. Naliehala, že je veľmi dôležité, aby napísala knihu o nich, malých nenápadných tvoroch, ktoré väčšina detí prehliada alebo sa ich bojí. Pani spisovateľka

neváhala, knihu napísala a našim malým škôlkarom ju zábavnou a náučnou formou priblížila.

V regionálnych vodách sme zalovili pri spisovateľovi Jozefovi Tatárovi, ktorý je známy svojimi Turčianskymi povestami. Deti z Krpelian a Košťan sa dozvedeli nielen o povestiach z ich dedín, ale i o tom, že existoval niekto silnejší než Jánošík.

Nezabudli sme ani na starších žiakov, a preto na pobočku na Ľadovni zavítal spisovateľ Pavel „Hirax“ Baričák. V pútavom rozprávaní zaujal študentov 8. ročného Gymnázia J. Lettricha nielen svojimi cestovateľskými zážitkami, no najmä motivačným rozprávaním o sile a jedinečnosti každého z nás.

Naše prvé spomienky na knihy z detstva sú často spojené s kresbami, ktoré nám utkveli v pamäti. To, čo sa často deťom na knihách páči najviac, sú práve obrázky. Kým ešte nevedia čítať, sú to práve ilustrácie, ktoré im rozprávajú príbeh. A keďže sme chceli vedieť, ako to asi vyzerá, keď tvorí ilustrátor, zavolať sme si na pobočku Sever pána ilustrátora Juraja Martišku. Žiakom ZŠ T. Zanovita pán ilustrátor porozprával o svojej bohatej výtvarnej tvorbe. Decká z rozprávania zistili, ako sa dotvára kniha a tiež ako vzniká deťmi veľmi obľúbený žáner komiks.

V centrálnej knižnici na pracovisku literatúry pre deti a mládež sme si skúšali predstaviť seba ako slnko s pánom ilustrátorom Jánom Vrabcom počas tvorivej dielne na tému Slnko v srdci.

Projekt Tvorcovia kníh medzi deťmi a mládežou sa vďaka Fondu na podporu umenia v Turčianskej knižnici realizuje už 15 rokov. K množstvu detí, ktoré si za tie roky vypočuli odpovede od svojich spisovateľských hrdinov, môžeme za tento rok pripočítať číslo 147. Tešíme sa na ďalší ročník a už teraz máme super tipy na besedy.

**Dominika Huťková,**  
pracovisko literatúry pre deti a mládež,  
Turčianska knižnica v Martine

R22-17-07

## Ušetríte si návštevy pobočky

Sociálna poisťovňa zriadila všetkým svojim poistencom elektronický účet poistenca (EÚP), v ktorom si svoje sociálne poistenie môžu skontrolovať kedykoľvek, kdekoľvek a online spoza počítača podobne, ako napríklad v internetovom bankovníctve. Prinášame vám prehľad výhod.

Váš aktivovaný EÚP znamená rýchlejšiu a efektívnejšiu komunikáciu.

„Ušporí vám čas a osobné návštevy pobočky. Získate okamžitý prístup k informáciám, možnosť tlače jednotlivých prehľadov a môžete nám zaslať spätnú väzbu či reklamácie prostredníctvom kontaktných formulárov. Samozrejmosťou sú údaje o elektronickej PN,“ vysvetlil Dalibor Steindl, riaditeľ pobočky Sociálnej poisťovne v Martine.



Ďalej získate napríklad možnosť preveriť si jednotlivé obdobia poistenia (nemocenské, dôchodkové, v nezamestnanosti) a ich evidenciu v sys-

témoch Sociálnej poisťovne a tiež kontrolu a spätnú kontrolu údajov. Napríklad zamestnanec si vie overiť, či zaňho zamestnávateľ odvádza odvody na sociálne poistenie. Postupne budú pribúdať funkcionality napríklad na informatívny výpočet dôchodku.

### Máte záujem? Aktivujte si prístup

EÚP máte zriadený automaticky. Aby ste k nemu získali prístup, je potrebné si ho aktivovať. „Stačí na to jedna návšteva našej pobočky, kde vás kvôli ochrane osobných údajov overíme podľa občianskeho preukazu. Následne vyplníte krátky dokument a prístup do vášho elektronického účtu poistenca máte aktivovaný ešte v ten istý deň,“ dodal D. Steindl.

(RED)



# Aby sme mohli byť na Martin OPĚT HRDÍ

Som hrdý Martinčan zo Záturčia. Bol som bežné sídliskové decko – robili sme ľad, hrali basket či schovky. Chodil som na „Mládežku“, neskôr do matematickej triedy na „Tomášičku“. Gymnázium Viliama Paulinyho Tótha mi bolo predurčené.

Odmalička ma sprevádzala hádzaná až po historický postup do extraligy. Vysokú školu som absolvoval na Fakulte riadenia a informatiky Žilinskej univerzity. Už ako študenta si ma vyhládli do tímu, ktorý pripravoval nábeh automobilky KIA. Pripravoval som nábeh zásobovania niekoľkých liniek v spoločnosti Glovis. A pri tomto som ostal až doteraz.

Pracujem ako konzultant v priemysle. Navrhujem inovatívne riešenia pre procesy vo výrobe. Prešiel som desiatky spoločností na Slovensku, prednášal na konferenciách, prekladal odborné knihy v rámci štíhlej výroby a logistiky. S tímom som získal ocenenie Inovatívny čin roka v službách. Výstupy projektu už vyše desať rokov využíva jedna z najväčších automobiliek vo svojich závodoch po celom svete. Znie to zložito, ale majú úlohou je navrhovať efektívne procesy. Aby sa ľudia čo najmenej narobili, minulo sa čo najmenej energie, trvalo to čo najkratší čas a hlavne, aby bol zákazník spokojný. To je to, v čom som dobrý. To je to, čo viem. Popritom prevádzkujem online obchody.

Hádzaná mi prirástla k srdcu. Keď hrozil jej zánik, bol som jedným zo štyroch ľudí, ktorí sa podieľali na jej záchrane. Neskôr sme založili Turčiansku hádzanársku akadémiu, ktorá pracuje s deťmi.

V predchádzajúcich komunálnych voľbách som dostal dôveru Záturčanov a zastupujem ich v mestskom parlamente. Bol som zvolený za predsedu športovej komisie, kde som prizval odborníkov a nielen poslancov. Venoval som sa príprave športovísk pre deti a mládež a navrhol všeobecne záväzné nariadenie (VZN - mestský zákon), ktoré zabezpečilo, že kluby budú podporované na základe pravidiel, práce s deťmi a nie rodinkárstva a priateľstiev s poslancami a primátorom.

Toto jediné kompletne pripravené VZN v súčasnom volebnom období inšpirovalo aj iné mestá a dokonca aj štát. Keď dlhoroční poslanci zistili, že nemajú vplyv na rozdeľovanie financií, tak ma odvolali a VZN postupne pokrivil. Neustále som žiadal, aby mesto podávalo žiadosti o dotácie na

športoviská. Výsledkom je, že z veľkej časti, je to málo dotácií, ktoré Martin získal, práve z oblasti športu. Výsledky vidíte v realite.

Aj keď sa mnohé veci podarilo presadiť, zásadné veci sa nezmenili. Dlhočasní poslanci fungujú ako stroj. Bez rozmyslu a vlastného názoru hlasujú za nezmyselné alebo nevýhodné uznesenia.

Čo sa mi podarilo? Napríklad parkovacia politika. Bol som jedným z troch poslancov, ktorí sa postavili proti systému namierenému proti Martinčanom, čo následne viedlo pod tlakom verejnosti k jej zrušeniu. Vyniesol som na svetlo sveta informácie o extrémne nevýhodnej zámene mestských stavebných pozemkov, kde mesto mohlo prísť o vyše milión eur. Spolu s následným tlakom verejnosti sa podarilo tomu zabrániť. Keď boli zrušené priame prenosy zo zastupiteľstva, dal som svoju poslancovú odmenu na zabezpečenie prenosov cez internet a sociálne siete.

V zastupiteľstve sa snažím diskutovať, argumentovať, upozorňovať na chyby, navrhovať riešenia. Dlhočasní poslanci však nepočujú. Niežeby nepočuli. Jednoducho nechcú nič meniť. Miesto toho sa mi snažia nalepiť nálepku „Uherčík – ten, ktorý kritizuje“. Výsledok vidíme všetci. Martin už nie je tým mestom, na ktoré môžeme byť hrdí. Zaostáva za ostatnými. Logicky za to nemôže Uherčík, ale vedenie mesta a dlhoroční poslanci. Oni konali, resp. nekonali.

Aj preto potrebujeme v zastupiteľstve ľudí, ktorí tam budú pre mesto a nie pre seba samého. A preto kandidujem so Skúsme to inak. Skupinou šikovných ľudí a odborníkov. Na to, aby sa v Martine niečo zmenilo, nestačí len výmena primátora.

Nikdy som nemal ambíciu stať sa politikom, no vďaka mojim skúsenostiam v optimalizácii procesov ma pri svojom vzniku oslovila strana SaS a stal som sa ich odborníkom pre „štíhly štát“. Aj štát má fungovať efektívne a slúžiť zákazníkom – teda ľuďom. Kandidujem za koalíciu strán Skúsme to inak, SaS, OKS a viem, že veľká politika s tou komunálnou nemá veľa spoločného. Chodníky nie sú ani ľavicové, ani pravicové. Príde mi však poctivé neskrývať to a nekonať podľa toho, čo mi práve vyhovuje.



Michal Uherčík

**Som pripravený. Prešiel som desiatky miest, ako Tallinn, Leuven, Antwerpy, Berlín, Sarajevo, alebo funkčné samosprávy u nás, ako Brezno či Hlohovec. Stretával som sa s primátormi a odborníkmi na oblasti, ktoré Martin potrebuje bytostne riešiť.**

**Na post primátora kandidujem, pretože si myslím, že viem, ako zlepšiť fungovanie mesta Martin.**



# AMFO 2022 vyhodnotia v národnej knižnici



Prípravuje sa AMFO 2022. V Martine bude záverečná výstava i vyhodnotenie tohto medzinárodného projektu venovaného neprofesionálnej fotografickej tvorbe.

Do celoštátneho kola jubilejného 50. ročníka postupovej súťaže AMFO 2022 bolo nominovaných 539 fotografií. Autori súťažili v troch vekových skupinách, ktoré zahrnuli neprofesionálnych autorov už od pätnást rokov, a to v čiernobielej fotografii, farebnej fotografii, cykloch, seriáloch a experimentoch.

V minulých dňoch porota, ktorú tvorili odborníci z medzinárodného prostredia a ktorú viedla Lenka Lindák Lukačovičová, vybrala na záverečnú výstavu 206 fotografií. Mená autorov a ich diela budú od 4. novembra prezentované v Slo-

Odborná porota, ktorá vyberala fotografie na záverečnú výstavu a vyhodnotenie AMFO 2022, pracovala v zložení Lenka Lindák Lukačovičová, Jozef Sedlák, Katarína Poliačiková, Kvet HoaNguyenThi, Michaela Obšitová a Lenka Adamčáková.

Foto: archív TKS

venskej národnej knižnici Martin, v ktorej bude aj slávnostné vyhodnotenie jubilejného ročníka súťaže. No už teraz ich je možné nájsť na oficiálnej stránke Národného osvetového centra (nocka.sk). Hlavnú cenu AMFO 2022 vyhlásia v Martine na vernisáži projektu. Výstava bude prístupná verejnosti a návštevníkom Slovenskej národnej knižnice.

(VL)

## Vážna hudba so stopou Alice Masarykovej

Dcéra prvého prezidenta Československej republiky Tomáša G. Masaryka – Alice sa výraznými písmenami zapísala do dejín Martina. Napriek tomu jej meno nenesie ani jedna ulica, nemá v ňom ani pamätnú tabuľu. Na jej počesť sa v polovici septembra konal koncert klasickej hudby.

Koncert venovaný Alici Masarykovej sa uskutočnil v rámci projektu Odkazy III. v Biblickej škole a mal pripomenúť stopy českej kultúry a česko-slovenskej vzájomnosti v Martine. „Preto na jej počesť Quasi trio vytvorilo svojou hudbou pomyselnú ulicu, na ktorej sa poslucháči mohli s dcérou prvého československého prezidenta stretnúť a pripomenúť si jej dielo a odkaz,“ povedal pre TV

Turiec jeden z nositeľov projektu tenorista Vladimír Šlepec.

Trio v zložení David Šimeček (klarinet), Judita Škodová (violončelo) a Kateřina Ochmanová (klavír) odohralo klavírne trio Ludwiga van Beethovena B dur op. 11, skladbu Jörga Widmanna Nachtstück a klavírne trio Johannesa Brahmsa a moll op. 114. Počas koncertu sa predstavil aj tenorista Vladimír Šlepec, ktorý odspieval skladbu Franz Schuberta Der Hirt auf dem Felsen.

Hlavným organizátorom projektu je Združenie turčianskych muzikantov a spoluorganizátorom je Štúdio Pivnica, ktoré spomínaný projekt realizujú v spolupráci so SNM-Múzeom kultúry Čechov na Slovensku. Záverečný koncert projektu Odkazy III. bude v decembri.

(VL, VS)

## KULTÚRNE MENU

■ **V kine Moskva hrajú:** Websterovci vo filme (13. – 17. 10.), The Woman King (13. – 15. 10.), Halloween končí (13. – 16. 10.), Čierne na bielom koni (16. – 17. 10.), Trojuholík smútku (17. 10.), Chlapec z neba (18. 10.), Posledný strih (18. 10.), JFK Návrat: Za zrkadlom (19. 10.), Predtým, teraz a potom (19. 10.), Čiapka (20. – 24. 10.), Black Adam (21. – 24. 10.), Buko (23. – 24. 10.), Galakoncert Goya (25. 10.), Krokodýl Lyle (27. – 31. 10.), Princ Mamáček (27. – 31. 10.), Diabla korisť (27. – 29. 10.), Klamár na plný úväzok (30. – 31. 10.).

■ **Otvorený archív Fraňa Štefunku.** Atypická výstava, ktorá umožní nahliadnuť do archívu sochára. A zároveň ukázať zákulisie prípravy projektu, ktorý smeruje k samostatnej výstave F. Štefunku. „Archív“ sprístupnili v Turčianskej galérii 6. októbra, prezentácia potrvá do 25. februára.

■ **Do divadla.** Slovenské komorné divadlo pokračuje v októbri s týmito inscenáciami – 1984 (13. októbra), Sen noci svätýjanskej (14. októbra), Spaľovač mŕtvol (15. októbra), Pán Biedermann a podpaľáči (18. októbra), Hráči (19. októbra), Leonce a Lena (20. októbra), Spravodliví (21. októbra), Sen noci svätýjanskej (22. a 25. októbra), Iokasté (27.–29. októbra).

■ **Spomienka na Boženu Slančíkovú Timravu.** Popoludnie venované slovenskej prozaičke a dramatičke bude v Turčianskej knižnici 17. októbra o 16. h.

■ **GastroFolkPunk.** Na koncert horehronských muzikantov môžete prísť do kaviarne Brept 21. októbra o 20.30 h.

■ **Korben Dallas.** Kapela sa na jesennom turné zastaví aj v BarMuseu. Na turné predstavujú svoj nový album Deti rýb. Koncert bude 21. októbra o 20. h.

■ **Na koho to slovo padne.** Nesmrteľný hit v podaní známej partičky – Latinák, Kemka, Miezga, Jakab a Kobielsky. Kino Strojár, 22. októbra o 19. h.

■ **Predpremiérové Nepili sme čaj.** Tradičná diskusia k inscenácii Iokasté bude 26. októbra o 17. h v kaviarni Brept.

■ **Snow film fest 2022.** Jeho dejiskom bude 27. októbra od 18. h BarMuseum. Premietnu tu osem filmov plných snehu, ľadu a adrenalínu.

■ **Dielom mesiaca je Sklabinský vojnový drak.** Jeho autorom je Ever Púček a do ponuky Turčianskej galérie ho vybral Miroslav Lechan. Obraz je možné pozrieť si do konca októbra.

Prípravila: (VL)



Občianske združenie Za sochu  
sv. Martina a mesto Martin Vás  
srdečne pozývajú na

# PREZENTÁCIA NOVÝCH MODELOV SOCHY SV. MARTINA



14. OKTÓBER 2022  
15.00 H

DIVADELNÉ NÁMESTIE

ORGANIZÁTORI:  
OZ ZA SOCHU SV. MARTINA  
MESTO MARTIN

[WWW.MARTIN.SK](http://WWW.MARTIN.SK)



## HÁDZANÁ, NIKÉ HANBALL EXTRALIGA

## Kľúčom k úspechu bola defenzíva a rýchle brejky



Martinská defenzíva pracovala v Šali stopercentne.  
Foto: Milan Pospíš

### ŠALA - MHÁK MARTIN 23:36 (13:14)

**Góly a zostava Martina:** Čepica, Čujko, Kanaloš – Noga 6, Hákon Ingi Halldórsson 6, Uhrňák 5/2, Slezák 4, Kristján Helgi Gardarsson 4, Bíro ml. 3, Jesenský 3, Janiga 2, Jureček 2, Mudrák 1, Hrannar Ingi Halldórsson, Saitz.

ambíciou bodovať naplno. Rozhodcami v prísne vedenom zápase, v ktorom pre červené karty nedohralo až šesť hráčov, bol ešte prvý polčas vyrovnaný, no v druhom dejstve už herne dominovala súdržná martinská partia.

„Naša defenzíva pracovala takmer bezchybne a z nej sme vyrážali do rýchlych brejkov, ktoré dokázali chalani gólovo zakončiť. Obrannú činnosť sme na tréningoch doslova pilovali. Nie je to veľmi zábavné, no prinieslo to svoje ovocie,“ povedal tréner MHÁK Martin Miroslov Šranc.

Tento víkend je v extralige prestávka, Martičania najbližšie budú hrať v stredu 19. októbra, keď v Slovenskom pohári doma privítajú Hlohovec.

**Roman Kopka**

Hádzanári si po štyroch prehrách po sebe pripísali na svoje konto druhé extraligové víťazstvo.

Už súboj s lídrom tabuľky Považskou Bystricou, napriek prehre 29:36, signalizoval zlepšenú hru extraligového nováčika z Martina. Zápas v Šali, v ktorom išlo oboj celkom o veľa, stúpajúcu formu zverencov trénera Šrancia potvrdil.

Turčania si na súperu, obrazne povedané, z rovnakej váhovej kategórie trúfali a netajili sa

## FUTBAL, III. LIGA ZÁPAD

## Kvalitná hra už musela byť odmenená

Martin o svojej zaslúženej výhre prakticky rozhodol už v prvom polčase.

Trpezlivosť ruže prináša. Martičania v domácich ligových zápasoch proti Častkovciam a Seredi i v pohárovom súboji s Pohroním podali veľmi solídne výkony, tie však neboli odmenené žiadnymi bodmi. Nepriaznivú výsledkovú bilanciu konečne Fomat, ktorý nešiel psychicky do kolien, prelomil.

Na dolnom Považí si rozhodujúci náskok zverenci trénera Pavla Šuhaja vypracovali už v prvom dejstve, kedy sa dvakrát tešili z presných zásahov.

O prvý sa v 22. min postaral po rýchlej kombinácii a centri na zadnú tyč pohotovo Chupáň. V 34. min po dobrom napádaní a následnom zisku lopty zakončoval akciu našich T. Ďungel a jeho strely si Šimorka zrazil do brány.

Pár minút po prestávke korunoval trojbodový zisk Turčanov Mlynár, ktorý si nabehol pred

### NOVÉ MESTO NAD VÁHOM - MARTIN 0:3 (0:2)

**Góly:** 22. Chupáň, 34. Šimorka (vlastný) a 49. Mlynár. **MARTIN:** Hažer – T. Ďungel, Tomka, Brodňan, Garaj (83. Lanko) – M. Siva, Dinga – Mlynár, Barčík (72. Ceniga), Chupáň (70. Saitzina) – Otruba (83. Liška).

bránu na prudkú prízemnú prihrávku od T. Ďungela.

„Hráči poctivo makali a kvalitným výkonom od prvých minút išli víťazstvu oproti. Veľmi som im to želal. Odvádzajú kvalitnú robotu, ktorá si už zaslúžila odmenu,“ komentoval trojbodový zisk tréner Pavol Šuhaj.

V sobotu 15. októbra o 14.30 h privíta Martin na Pltníkoch Galantu.

**Roman Kopka**

## POZVÁNKA NA PODUJATIE

## Krasokorčuliari sa predstavujú na Veľkej cene Martina

Už túto sobotu a nedeľu 15. - 16. októbra sa na zimnom štadióne v Martine uskutoční Veľká cena Martina v krasokorčuľovaní. Podujatie je súčasťou série pretekov Slovenského pohára Slovenského krasokorčuľarskeho zväzu.

Veľká cena Martina prakticky nadväzuje na tradíciu rovnomenných pretekov, ktoré sa v metropole Turca organizovali. Je aj pripomienkou 65. výročia založenia krasokorčuľarskeho oddielu v Martine.

Na martinskom zimnom štadióne sa predstavia pretekári z celého Slovenska, od najmladších kategórií po juniorov.

Vstup je voľný.

**(RED)**



## Hokejisti strácajú body zatiaľ vonku

Martinčania boli po piatich odohraných zápasov až na 10. mieste tabuľky. Sme však len na začiatku sezóny, netreba panikáriť.

Martinským hokejistom sa vstup do súťaže nevydaril podľa ich predstáv, v piatich kolách získali len šesť bodov a v tabuľke pred stredajším súbojom s Modrými krídlami Bratislava im patrilo až 10. miesto.

Súťaž však začali zverenci trénera Daniela Babku celkom nádejne, získali bod na horúcej žilinskej pôde a napriek smoliarskej prehre sa prezentovali aj kvalitným výkonom. Potom si na svoje konto pripísali trojbodovú výhru nad Dubnicou 4:3, hoci po dvoch tretinách prehrávali 0:3.

V Humennom ale naši prehrali 6:2, následne síce doma zdolali Trnavu 4:3 po nájazdoch, no v piatok opäť vonku prehrali – tentoraz 1:3 so Skalickou.

Faktom, že že nehráme v plnom zložení, v každom zápase trénerom chýbali pre zranenia či choroby aj opory tímu. No faktom je aj to, že sa zatiaľ v súťaži prezentujeme aj nevyrovna-



Tréneri majú na začiatku sezóny čo hráčom vysvetľovať.  
Foto: FB HK Martin

nými výkonmi, a to dokonca počas jednotlivých tretín. Vieme zahviezdiť, ale byť aj nevýrazní.

„Pokiaľ sa nám nepodarí zjednodušiť hru a naďalej budeme vpredu zložito kombinovať,

čo nás dostáva pod tlak, lebo sa nám nedarí, chlapci si naďalej nebudú veriť a budú sa trápiť. Potom aj samotné výkony budú kolísat,“ povedal po súboji s Trnavčanmi Ján Tabaček, asistent trénera Daniela Babku.

V Skalici, ktorej bránu stráži martinský odchovanec Braňo Bernát, v súboji s nami podal výborný výkon, nevyšiel Martinčanom začiatok. Rýchlo inkasovali, keď si nedali pozor na Šátka, ktorý našu defenzívu zaskočil z druhej vlny. Naši sa dokázali otriasť, ukázal svoju lepšiu tvár, a ešte v prvej časti vyrovnali obrancom Petranom. Žiaľ, to bolo z našej strany napriek viditeľnej snahe uspieť všetko, gólovo sme sa už napriek viacerým streleckým pokusom nepresadili. Mali sme aj smolu, raz Záhorákom pomohla tyčka.

Skaličania, ktorí začali sezónu v dobrej forme a sú na čele tabuľky, boli v koncovke efektívnejší. V prostrednej časti prakticky rozhodol v 34. min Nemec a tri body domácim ešte v 59. min poistil Janík.

Po piatkovom zápase mali mať pôvodne hráči voľný víkend, no tréneri im napokon v nedeľu naordinovali tréning, ktorý mal napomôcť k odstraňovaniu nedostatkov ich v hre. Snáď to pomohlo.

**Roman Kopka**

# „ŽIJEM TU S VAMI“



## „ZA KRAJŠÍ A LEPŠÍ MARTIN“

# Dalibor STEINDL | váš poslanec za MARTIN





MESTO MARTIN A ASOCIÁCIA ŠPORTU PRE VŠETKÝCH SR  
VÁS POZÝVAJÚ NA

**18. ROČNÍK**

# MCORŠ 2022

MARTINSKÚ CELOROČNÚ OLYMPIÁDU REKREAČNÝCH ŠPORTOVCOV

## 5. KOLO - PLAVECKÉ PRETEKY + Plavecká štafeta miest 2022

**ŠTVRTOK 27. 10. 2022 Plaváreň SUNNY MARTIN**  
od 8.00 h do 16.30 h

(v doobedných hodinách školy podľa rozpisu, prezentácia pre verejnosť od 14.00 h)

**Kategórie a trať:** ročník 2011 a mladší – 25 m, ročník 2010 a starší – 50 m  
rozsip vekových kategórií a dĺžky tratí nájdete na [www.martin.sk](http://www.martin.sk)

**Ceny:** diplomy a ceny budú odovzdané 3 najlepším športovcom v každej kategórii

**Občerstvenie:** zabezpečené

**Vstup:** zadarmo

ZBER OSOBNÝCH ÚDAJOV PRI REGISTRÁCIÍ A FOTODOKUMENTÁCIA Z PRETEKOV SA VYKONÁVAJÚ ZA ÚČELOM SPRACOVANIA  
A ZVEREJŇOVANIA VÝSLEDKOV MCORŠ. V PRÍPADE, ŽE NECHCETE, ABY VAŠE ÚDAJE A FOTOGRAFIE BOLI ZVEREJNENÉ, OZNÁMTE VOPRED.

ORGANIZÁTOR:

MARTIN

kontakt: Ing. Miriam Vaško  
[miriam.vasko@martin.sk](mailto:miriam.vasko@martin.sk)  
+421 908 920 938